

TOEREN IN WOLUWE

Fiets- en wandeltochten om Sint-Lambrechts-Woluwe te ontdekken

TOEREN IN WOLUWE

Ideetjes voor ontdekkingstochten te Sint-Lambrechts-Woluwe

Het rijke en zeer gevarieerde natuur- en architectuurpatrimonium van Sint-Lambrechts-Woluwe puilt uit van vaak onverwacht charmante hoekjes en kleine pareltjes.

De gids «Woluwe op 2 wielen» die voor het eerst aan het eind van de jaren 90 werd uitgegeven, liet onze gemeente ontdekken aan de hand van 2 fietsroutes.

Intussen hebben al heel wat geïnteresseerden kunnen genieten van deze tochten die ook in deze brochure zijn opgenomen.

Goed nieuws dus voor de fietsliefhebbers, maar niet enkel voor hen!

Op de volgende bladzijden vindt u inderdaad ook een reeks wandelroutes die u door het hart van onze mooie gemeente voeren.

Deze wandelingen, rustgevende pauzes in een vaak hectische leefwereld, nodigen gewoon uit om de deur achter zich toe te trekken en er op uit te gaan.

Alleen, met de familie of vrienden, iedereen kan er aan zijn eigen ritme van genieten.

Laat u gerust verleiden!

Gregory MATGEN,
Scheper voor Natuur,
Leefmilieu en
Duurzame Ontwikkeling.

Olivier MAINGAIN,
Burgemeester, belast met
de bescherming van het
Patrimonium.

Eric BOTT,
Scheper voor Jeugd,
Sport en het
Verenigingsleven.

Inhoud

Kaart « Fietsroutes »	2-3
Voorstelling	5
Inhoud	6
De etappes van de « Groene Route »	7
De etappes van de « Patrimoniumroute »	16
Bibliografie	32
De 'Hof van Brussel'-wandeling	33
De Kapelleveldwandeling	38
De wandeling van het 'Heilig Hart van Lindthout'	41
De Roodebeekparkwandeling	45
De Gullellevandeling	50
De Woluwedalwandeling	55
Vogels die men tijdens de tochten kan tegenkomen	61
De Groene Wandeling	66
Het beschermde patrimonium van Sint-Lambrechts-Woluwe	67
Voor wie er meer over wil weten	71
Heel hartelijk bedankt aan... ..	72
Kaart « Wandelingen »	74-75

1 HET GEORGES HENRIPARK

Tot in 1966 lag hier de oude begraafplaats van Etterbeek. Toen aan het eind van de 19e eeuw duidelijk werd dat haar begraafplaats te klein werd en ze deze onmogelijk kon uitbreiden, bedong onze buurgemeente dat Sint-Lambrechts-Woluwe dit stuk grond aan haar afstond. In 1985 kocht het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het terrein aan om er het Georges Henripark in te richten en drie jaar later opende deze groene en luchtige oase zijn deuren voor het publiek. Het park herbergt ook een gezondheidsparcours, een indrukwekkend speelplein dat in 2008 volledig gerenoveerd werd, sportterreinen en een skateboardplek. Bovendien is de herinnering aan de begraafplaats niet volledig verdwenen aangezien er een deel van het Joods Memoriaal werd behouden en er oude grafstenen werden gebruikt om de paden aan te leggen. Het Georges Henripark meet 3,87 hectare.

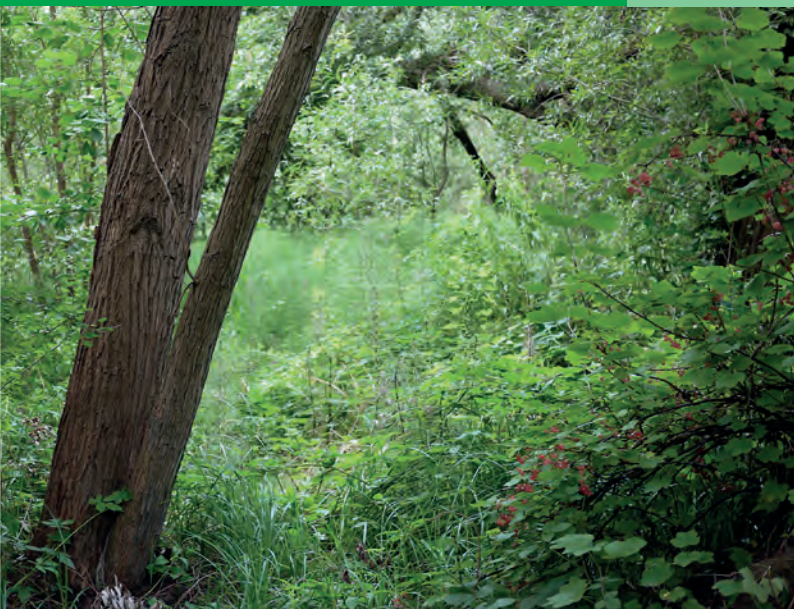
Het park betreden via de Meudonsquare. Het doorkruisen tot aan de uitgang bij het chalet van de parkbewaarder om zo in de Georges Henrilaan uit te komen. Deze volgen tot aan het Verheyleweghenplein en dan links de Roodebeeksteenweg nemen. Ga het Roodebeekpark binnen langs de eerste ingang rechts in de steenweg (ingang van de school 'Princesse Paola').

2 HET ROODEBEEKPARK

In de 19e eeuw werd er in een deel van het park zand en stenen gewonnen. De steile hellingen die we er vandaag nog vinden zijn een overblijfsel van deze zand- en steengroeve. In het Roodebeekpark, dat in 1948 werd ingehuldigd, vindt men zowel het 'Huis Devos' dat tegenwoordig het Gemeentemuseum herbergt en de Villa Montald (zie Patrimoniumroute, sites C en D). Het uitzicht van het park is door de jaren heen sterk gewijzigd. Rond 1965 werden er twee schoolpaviljoenen ingeplant en een tijdlang stond er zelfs een artificiële skipiste. Tegenwoordig vindt men er een speelplein, een klein dierenpark en, sinds 2008, een arboretum. Het Roodebeekpark meet 4,48 hectare.

Met de fiets aan de hand het lagere gedeelte van het park doorkruisen tot aan de voetgangerszone van de Korenbloemstraat (! Deze straat bevat geen enkel straatnaambord). Aan het eind van de voetgangerszone rechts, de Andromedalaan nemen en deze volgen tot aan de Tweehuizenweg. Neem de Atticastraat tot aan de rotonde van het warehouse Cora. De Marcel Thiryiaan volgen tot aan het kruispunt (rotonde) met de Théodore De Cuyperstraat. Deze links inslaan en na ongeveer 150 meter rechts afslaan in de De Cuypergaarde.

3 DE MOERASSEN VAN DE HOF-TEN-BERG

De privé-eigendom Hof-Ten-Berg is de oudste boerderij van Woluwe. Ze is dus niet vrij toegankelijk voor het publiek. Vanop de parkeerplaats aan het eind van de De Cuypergaarde heeft men echter een goed zicht op een deel van de oude moerasbossen die het domein inpalmden en op enkele lapjes grond waarop groenten geteeld werden.

Rechtsomkeert maken tot aan de Théodore De Cuyperstraat. Rechts afslaan en tot aan de Hof-Ten-Berggaarde fietsen (1e rechts). Deze inslaan en de voetgangerszone volgen tot aan het Woluwedal. Deze drukke as oversteken en de Hippocrateslaan volgen. Rechts de Emmanuel Mounierlaan volgen. Voorbij Hof ter Musschen en de windmolen fietsen, rechts afslaan in het paadje (Hof ter Musschendreef).

4

LA DRÈVE HOF TER MUSSCHEN

Het Hof ter Musschen is de boerderij met de mussen. De voetgangerszone met zijn naam voert langs een reeks drassige weilanden van uitzonderlijke biologische waarde en met een weelderige plantengroei. Men telt er niet minder dan 150 plantensoorten waaronder verscheidene die erg zeldzaam zijn in Brabant. Deze biotoop, die erg gevoelig is voor de grillen van onze leefomgeving, wordt dan ook zorgvuldig beschermd. Tijdens onze wandeling kunt u ook de paarden en pony's bekijken, en misschien zelfs aanraken, die in de omliggende weilanden ronddollen.

De Hof ter Musschendreef helemaal tot het einde volgen en dan links afslaan. De Veldkapellaan volgen tot aan het kruispunt en daar links de Maria-Hemelvaartlaan nemen die dwars door de universitaire site van de UCL voert. Deze helemaal volgen tot aan de Ideaallaan. Links in deze laan (tegenover n°14) ligt de toegangsweg tot de Medicinale Plantentuin.

5 DE MEDICINALE PLANTENTUIN

Deze schitterende groene ruimte zag het licht in 1975 en draagt de naam van haar stichter, professor Paul Moens. Ze nodigt uit tot het ontdekken van 150 verschillende soorten bomen en struiken in een park met uitgestrekte grasperken. De toegang is er het hele jaar, van 9 tot 18 uur, vrij. Sinds 1988 vindt men er ook de Beeldentuin die de bezoekers een blik biedt

op het hedendaagse werk van Belgische en buitenlandse kunstenaars. Er is ook een serre met zaaigoed en stekken van eenjarige planten en een omheind terrein met 400 lapjes grond voor een grote variëteit aan aromatische, eetbare en medicinale planten. Dit deel is vrij toegankelijk vanaf april tot eind oktober. Zegt u deze uitstap iets? Ze wordt des te leerrijker wanneer u er de brochure van de UCL bijneemt. Deze is te verkrijgen op de gemeentelijke dienst Bescherming van het Patrimonium.

Wanneer u de Tuin verlaat, neemt u links de Ideaallaan om op de Emile Vanderveldelaan uit te komen. Steek de laan over en volg het fietspad naar rechts. Net voor u aan het Woluwedal komt, ter hoogte van brasserie/restaurant «Kwak», slaat u links de Vellemlenweg in.

6 DE VELLEMOLENWEG

Dit pad volgt de loop van de Woluwe die haar naam ongetwijfeld te danken heeft aan de vele bronnen die haar voeden aangezien «wol» een fontein betekent en «uwe» water. Dit riviertje ontstaat in het Zoniënwoud uit het water van drie kleine beekjes en slingert zich vervolgens door Watermaal-Bosvoorde, Oudergem en Sint-Pieters-Woluwe voor het via het Bronnenpark Sint-Lambrechts-Woluwe binnenstroomt. Tijdens haar 15 kilometer lange tocht, waarbij ze soms onder de grond verdwijnt, wordt de Woluwe omgeven door plekjes die tot wandelen uitnodigen: de Hoefijzer-, Verdrongen Kinderen- en Bosvoordevijvers in het Zoniënwoud, het Domein Tournay-Solvay of de parken van Seny, Terneuken en Hertoginnedal langs de Vorstlaan, de vijvers van het Rood-Klooster en de Mellaerts-vijvers, het Bronnenpark en het Maloupark, en de moerassen van het Hof ter Musschen.

Volg de weg en steek de Jean-François De Beckerlaan over. Fiets langs de Lindekemalemolen. Aan de Leeuw: volgen tot aan het Maloupark.

7 HET MALOUPARK

De oorsprong van dit 8 hectare grote park waarop Sint-Lambrechts-Woluwe terecht zo trots is, ligt in het midden van de 17e eeuw. De familie Preud'homme, die op dat ogenblik de gronden bezit, laat er een klein kasteeltje optrekken

midden in een vijver omringd met tuinen. Het park zelf ontstaat slechts geleidelijk aan door de werken die de opeenvolgende eigenaars door de jaren heen laten uitvoeren. Overstromingen en de preciaire staat van het bouwsel maken dat het originele gebouw snel verlaten wordt. In 1776 vervangt de nieuwe eigenaar van het domein, de Brusselse handelaar Lambert de Lamberts, het door de schitterende woning die we nu nog kennen. Dit kasteeltje en het park er omheen dragen tegenwoordig de naam van de meest bekende bewoner, Jules Malou, die zijn stempel gezet heeft op het Belgische politieke en financiële leven van de 19e eeuw. In 1950 wordt de site afgestaan aan de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe die het goed begin jaren 70 volledig opnieuw inricht.

Het park langs de Mediatine verlaten richting Stokkelse Steenweg. Rechts afslaan tot aan het kruispunt met de Vootstraat. Daar de Weggevoerdenstraat volgen tot aan het 'Institut de la Providence'. Links van de gebouwen blijven tot aan de Stationsstraat van Woluwe. Deze links indraaien om tot aan het Stationsplein te fietsen. Aan het speelplein het weggetje naar rechts volgen.

8 DE SPOORWEGWANDELING

In de jaren 1882-1883 legde men een spoorlijn aan om Brussel via Woluwe met Tervuren te verbinden. De economische impact van deze spoorweg op het toenmalige dorp was even indrukwekkend als onmiddellijk. Heel wat bedrijven en opslagplaatsen voor diverse waren en materialen vestigden zich in de omgeving van het station van Woluwe dat op het grondgebied van Sint-Pieters-Woluwe gebouwd werd en de twee gemeenten bediende. Men wordt enkel nog aan deze hoogdagen van de stoomlocomotieven herinnerd door een perron en de brug met drie bogen ter hoogte van de Sint-Lambertusberg. In 1984 werd deze in onbruik geraakte spoorlijn omgevormd tot een wandel- en fietspad.

Een kleine honderd meter volgen. Van de fiets stappen en rechts het kleine paadje het Bronnenpark in volgen. Met de fiets aan de hand door het park wandelen tot aan de uitgang in de Stationsstraat van Woluwe (zie plan).

9 HET BRONNENPARK

Het Bronnenpark was voorheen eigendom van de familie Solvay en is een perfect voorbeeld van een hooggewaardeerde landschapstijl die in de negentiende eeuw, met name in Engeland, populair was en het vrijheidsverlangen van de toenmalige maatschappij weerspiegelde. Variëteit en weelde kennen hier beperkingen noch symmetrie. Er wordt geen rekening gehouden met rechte lijnen, er zijn geen duidelijke afscheidingen en de enige regel is dat er geen regels zijn. Het is alsof men Moeder Natuur haar eigen gang heeft laten gaan als eigenzinnige vrouw des huizes. Pittoresk!

Het park verlaten via de Stationsstraat van Woluwe. Links afslaan en het Woluwedal oversteken. Rechts afslaan in de Vandenhovenstraat, tweede straat links, de Madyolstraat in, om het Heilig-Hartplein te bereiken. De Tomberg over de Paul Hymanslaan heen volgen tot aan de Meudonsquare. En we zijn weer bij het begin.

A

HET GEMEENTEHUIS

In het begin van de 20e eeuw wordt het wat krap voor het gemeentebestuur van Sint-Lambrechts-Woluwe in het huis waarin het zich op dat ogenblik bevindt. In plaats van een groter huis te zoeken, beslist men een nieuw gebouw neer te zetten. Er wordt een grote architectuurwedstrijd georganiseerd die gewonnen wordt door Joseph Diongre met een plan in Vlaamse neorenaissance stijl. De Eerste Wereldoorlog breekt echter uit en het plan raakt in de vergetelheid. Zodra de wereldbrand geblust is, komt Joseph Diongre met andere werkplannen op de proppen. Het is duidelijk art deco, het functionalisme heeft zijn hand blijkbaar geleid, en in tegensstelling tot zijn vorige plannen wordt dit ontwerp wel uitgevoerd. De eerste steen van het Gemeentehuis wordt in 1937 gelegd. Het gebouw dat ruim, rationeel en helder van opzet is, wordt in 1939 opengesteld voor het publiek.

Tombergplein, Jean-Paul Rullenslaan volgen en dan tweede straat rechts: de A.-J. Slegerslaan. Tot aan de de Broquevillelaan en deze oversteken. Rond de Josephine-Charlottesquare fietsen en de Sint-Lambrechts-Woluwelaan nemen. Deze volgen en in de tweede straat rechts afslaan, de Prekelindenlaan. Volgen tot aan het Sint-Hendriksvoorplein.

B DE SINT-HENDRIKSKERK

Deze neogotische kerk waaraan gebouwd werd van 1908 tot 1911 onder leiding van architect Julien Walckiers, is een getrouwe kopie van de kerk van het Dominicanenklooster van Gent. In de kerk zijn er 14 grote muurschilderingen die door Jean-Roch Colson werden uitgevoerd met de hulp van heel wat inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe die maar al te graag de rol van figurant hebben gespeeld. De Sint-Hendrikskerk staat ook bekend om zijn schitterende glasramen.

Rond het voorplein fietsen en de Kroninglaan nemen. Een vijftigtal meter na de school 'Prince Baudouin' neemt u de Lt Freddy Wampachstraat om op de Meudonsquare aan te belanden. Langs het park de Georges Henrilaan volgen tot aan het Verheyleweghenplein. Draai links de Roodebeeksteenweg in en ga het Roodebeekpark binnen langs de eerste ingang rechts in de steenweg (ingang van de school 'Princesse Paola').

C DE VILLA MONTALD

Tijdens een toevallige wandeling in Sint-Lambrechts-Woluwe ontdekt de schilder Constant Montald, samen met zijn vriend Emile Verhaeren, een domein dat thans een deel van het Roodebeekpark vormt. Hij is op slag verliefd. We zijn de jaren 1900. Deze liefde op het eerste gezicht maakt dat hij er een beetje later een huis met atelier laat optrekken dat zijn naam draagt. De kunstenaar, die een huismus is, ontvangt er vele beroemde gasten waaronder Koningin Elisabeth. Bij de dood van de schilder, in 1944, verkoopt zijn enige erfgenaam, Jean Goffin, de eigendom aan de gemeente. De Villa Montald herbergt tegenwoordig creatieve ateliers en is de zetel van verschillende Nederlandstalige verenigingen.

Met de fiets aan de hand verder links het Roodebeekpark ingaan.

D HUIZE DEVOS - HET GEMEENTEMUSEUM

In 1884 verwerft de Brusselse rentenier Emile Devos een eigendom die sinds de 18e eeuw in het bezit is van de familie de Lamberts. Dit terrein ligt naast de plek waar enkele jaren later de Villa Montald zal worden opgetrokken. Hij laat er een huis bouwen en voegt er later de kleine, kenmerkende, uitbouw aan toe voor zijn tweede echtgenote Lydie Bricoult. Deze lyrische artieste zal er spiritistische seances organiseren. Kinderloos achtergebleven na zijn dood, laat ze de eigendom per testament na aan de gemeente. Er zijn echter twee voorwaarden: het huis moet een museum worden en het goed moet opengesteld worden voor het publiek.

Daags na de Tweede Wereldoorlog ziet Sint-Lambrechts-Woluwe zijn patrimonium dus aanzwellen met twee enorme eigendommen die weldra samen het Roodebeekpark zullen vormen. De inhuldiging gebeurt op 17 juli 1948 en wordt natuurlijk goed gevierd. Twee weken lang worden er in het park volksbals, filmvertoningen onder de blote hemel, sportwedstrijden, ... georganiseerd. En zoals Lydie Bricoult in haar laatste wilsuitdrukking beschikt heeft, herbergt Huize Devos het Gemeentemuseum.

Het park verlaten via de laan tussen de gebouwen van de Prinses Paolaschool richting Heilige-Familieplein.

E DE HEILIGE-FAMILIEKERK

Boven in Sint-Lambrechts-Woluwe was er al de Sint-Hendriksparochie en onderaan in het dal lag de Sint-Lambertuskerk. Niettemin besloten de kerkelijke autoriteiten een bijkomend gebouw op te richten, de Heilige-Familiekerk die in 1939 af geraakte. Zijn opmerkelijke glasramen zijn sinds 1992 beschermd.

Rechts langs de kerk, de Tweehuizenweg oversteken en rechts de Gilbert Mulliestraat nemen tot aan het kruispunt van de Roodebeeksteenweg en de Théodore De Cuyperstraat. Deze straat doorrijden tot aan het einde en rechts in de Hof ten Berggaarde inslaan. De boerderij Hof-Ten-Berg bevindt zich onmiddellijk rechts.

F HOF-TEN-BERG

Uit oude documenten die teruggaan tot 1117, blijkt dat het Hof-Ten-Berg (de oudste boerderij van Woluwe) een belangrijke landbouwexploitatie was waaraan uitgestrekte gronden waren gehecht. In de 17e eeuw wordt het gebouw tijdens de inval van de legers van Lodewijk XIV ernstig beschadigd. Tot op vandaag ziet men twee data die op de muren van de boerderij vermeld staan: 1657 en 1750. Het ene jaartal duidt het einde van een eerste restauratie aan, het andere verwijst naar de heropbouw van het gebouw zoals wij het nu kennen.

Recht naar beneden tot aan het Woluwedal en oversteken. De Hippocrateslaan volgen en de eerste straat rechts nemen, de Emmanuel Mounierlaan in. De boerderij Hof ter Musschen bevindt zich rechts.

G

HET HOF TER MUSSCHEN

Tegenwoordig wordt er geen enkele boerderij in het Woluwedal nog uitgebaat. Net zoals alle andere heeft het Hof ter Musschen, dat uit de 15e eeuw stamt, zijn activiteiten beetje bij beetje, maar onomkeerbaar, zien afnemen als gevolg van de stadsuitbreiding en het verdwijnen van de landbouwgrond. In 1994 heeft men het gebouw in het kader van een erfpachterovereenkomst met Sabena grondig gerenoveerd. Aangezien de gemeente reeds veel geld gestoken had in de renovatie van verschillende andere historische monumenten op haar grondgebied kon ze de kosten van een totale renovatie niet meer dragen. Alle werken werden uitgevoerd onder het waakzame oog van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen aangezien zowel de boerderij als de weidegronden errond officieel geklasseerd zijn. Momenteel worden er in het gebouw congressen, seminaries, huwelijksfeesten en andere recepties gehouden. Wanneer het huurcontract afloopt, wordt de site opnieuw eigendom van Sint-Lambrechts-Woluwe.

Rij door tot aan de windmolen.

H DE WINDMOLEN

Deze molen heeft al heel wat plekken gezien! De molen, die in Esplechin in de streek

van Doornik stond, was sinds zijn bouw rond het midden van de 18e eeuw bestemd voor de meelproductie. Maar met de komst van de productievare meelfabrieken geraakte hij, net als alle andere meelmolens, snel in onbruik. Op dat ogenblik heeft dokter Duthoit, Professor aan de 'Université Libre de Bruxelles' en medestichter van het 'Oeuvre pour la préservation de l'enfance contre la tuberculose' hem gekocht en verplaatst naar de regio van Ronse, vlak bij zijn instituut. Na zijn dood kan zijn weduwe de onderhoudskosten van de molen niet meer blijven dragen en beslist ze hem te verkopen. Dit komt ter ore van Albert Marinus, een vriend van de overleden dokter. De befaamde folkloredeskundige is inwoner van Sint-Lambrechts-Woluwe en dankzij zijn tussenkomst erft de gemeente de molenwiekende reus. Dit is echter niet het einde van zijn calvarietocht. In 1980 brandt hij bijna volledig af. De molen, die na de Eerste Wereldoorlog ook al eens gerestaureerd werd, wordt zorgvuldig opnieuw in elkaar gestoken en men plaatst hem op de heuvel waar hij vandaag nog steeds staat. Tegenwoordig werkt de machine weer perfect. Voor meer informatie: 02 762 62 11 (Gemeentemuseum).

In de Emmanuel Mounierlaan rechts in het weggetje inslaan vlak achter de molen (Hof ter Musschendreef) en dan rechtdoor via de Klakkedellestraat. De Emile Vanderveldelaan oversteken. De kapel van Lenneke Mare ligt voor u.

I DE KAPEL VAN LENNEKE MARE

De legende vertelt dat Marie, een arm maar heel mooi meisje, haar leven aan de deugd en aan de Heilige Maagd wilde wijden. Wanneer een edelman uit de streek haar zijn liefde verklaarde, verkoos zij niet in te gaan op zijn avances. Verblind door woede, bedacht de afgewezen aanbidder een snood en duister plan. Hij verborg een waardevolle beker (die hij zelf gestolen had) in de zak van Marie. Het arme wicht werd aangehouden, berecht en ter dood veroordeeld. Men begroef haar levend vooraleer haar hart met een staak te doorboren. Op dat ogenblik verschenen er dertien maagden aan de hemel om haar marteldood te eren. De edelman kon daarop niet van zijn wraak genieten aangezien hij gek werd. Men zegt dat hij enkele jaren later weer bij zinnen kwam nadat hij boete gedaan had in de kapel die op de plaats van haar marteldood werd opgericht.

Dit is een kort overzicht van de ontstaansgeschiedenis van deze gotische kapel die in de 14e eeuw werd opgetrokken. Men kan er een triptiek bewonderen waarvan het centrale gedeelte de «officiële» patroonheilige van de kapel, Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten, uitbeeldt. De twee andere panelen illustreren zes episodes uit het leven van Lenneke Mare. De tuin van de kapel werd in 1973 door de landschapsarchitect René Pechère ontworpen.

De Emile Vanderveldelaan afrijden richting Woluwedal en links in de Vellemlenweg afslaan vlak achter brasserie «Kwak». Volg deze voetgangersweg langs de Woluwe. Achter de vijver rechts ligt het Slot.

J HET SLOT

Tot in de 16e eeuw was dit kasteel de officiële zit van de Heren van Woluwe. Het gebouw was versterkt, omgeven door water en had een ophaalbrug. Het werd later verbouwd en voor andere doeleinden gebruikt. Naar verluidt zou het gebouw tijdens de Spaanse overheersing ook dienst hebben gedaan als gevangenis en rechtbank, maar daar bestaat geen tastbaar bewijs van. In 1975 koopt de gemeente het gebouw aan en laat men het klasseren als historisch monument. Tien jaar later slaagt men erin, dankzij zowel privé- als overheidssubsidies, het gebouw te renoveren en om te bouwen tot restaurant. Maar eerst werden er archeologische opgravingen uitgevoerd die architecturale resten hebben blootgelegd en tot de ontdekking leidden van verschillende oude en interessante voorwerpen.

Volg de Vellemolenweg tot aan de Jean-François Debeckerlaan en steek deze over. Verder via de voetgangersweg. Links bevindt zich de Lindekemalemolen.

K

DE LINDEKEMALEMOLEN

Zo'n tweeduizend jaar geleden leerde de mens de waterkracht beteugelen... Een ware revolutie! Over de eeuwen heen vond de waterkracht heel wat toepassingen. De watermolens behoren tot de oudste. In het begin was de Lindekemale een graanmolen die de eigendom van een edele familie was. Daarna kreeg hij verschillende bestemmingen. In de 19e eeuw werd hij eerst een papiermolen en vervolgens een cichoreifabriek. De gemeente koopt de molen in 1955 en brengt er lange tijd het 'Atelier Libre de Dessin' van Sint-Lambrechts-Woluwe in onder .. Aan de vooravond van de jaren 70 wordt hij tot restaurant omgebouwd. De Lindekemalemolen is vandaag de enige watermolen die nog overblijft in Sint-Lambrechts-Woluwe.

De voetgangersweg gaat het Maloupark in en volgt de vijver. Links verschijnt het Maloukasteel. Neem de dreef van de Leeuw, ga rechts langs het speelplein over de kasseien die naar het kasteel leiden.

L HET MALOUKASTEEL

De familie Preud'homme die het enorme domein bezit, laat in het midden van de 17e eeuw een gebouw optrekken in de vijver. Wegens de onbewoonbaarheid van het gebouw moet de volgende eigenaar, de handelaar Lambert de Lamberts, het kasteeltje slopen en vervangt hij het door een grote neoklassieke woning naast de uitgestrekte vijver. In 1853 verwerft Jules Malou, bekend figuur in de Belgische politieke en financiële wereld, het domein. Zijn familie behoudt het kasteel en het park, die tegenwoordig allebei zijn naam dragen, tot in 1950 wanneer ze hele goed aan de gemeente afstaat. Het Maloukasteel is tegenwoordig de achtergrond van alle huwelijken die in Sint-Lambrechts-Woluwe plaatsvinden.

Het park verlaten via de Stokkelse Steenweg. Net voor u aan de Steenweg bent, bevindt zich links de Mediatine.

M DE MEDIATINE

Dit gebouw, dat bij de ingang van het Maloupark ligt, is een gewezen bijgebouw van het kasteel. Vooral het als conciërgewoning werd ingericht, waren er de paardenstallen in ondergebracht. Tegenwoordig heeft de Mediatine een duidelijk culturele bestemming en vinden er geregeld tentoonstellingen plaats. Van 1985 tot 1995 was er ook de zetel gevestigd van een documentatie- en promotiecentrum voor spontane en naïeve kunsten.

Volg de Stokkelse Steenweg naar rechts en sla bij de splitsing de Weggevoerdenstraat in. Aan het eind hiervan bevindt zich het 'Institut de la Providence' dat rond de oude Kanselarij is ingericht.

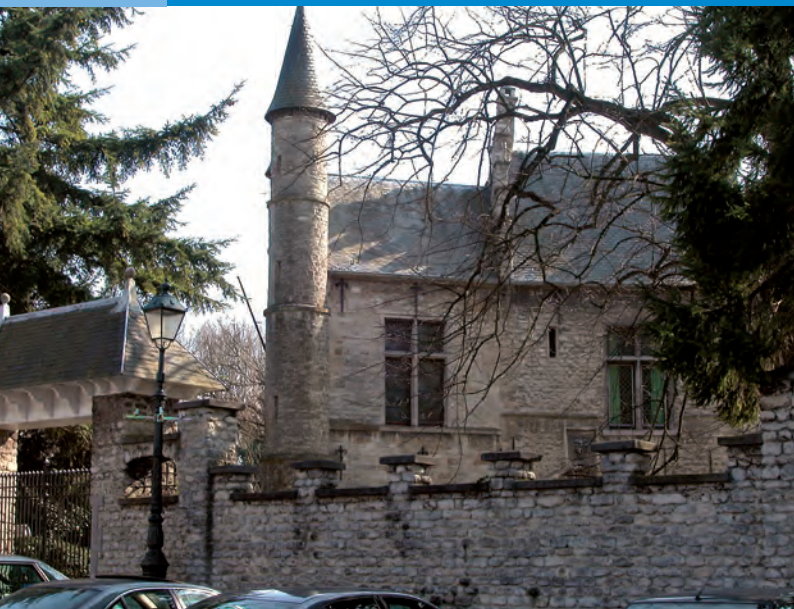

N

DE KANSELARIJ OF HET 'INSTITUT DE LA PROVIDENCE'

De Kanselier van Brabant, Vander Noot, liet het gebouw in de 16e eeuw optrekken. In die tijd was de Kanselier een hoge ambtenaar die de zegels van de Staat of de Provincie bewaarde. In 1878 sticht de eigenaar, Jules Malou, er in nauwe samenwerking met de Zusters van Voorzienigheid een school. Deze school maakt nu nog deel uit van het onderwijslandschap in Sint-Lambrechts-Woluwe.

Volg de Weggevoerdenstraat, die links rond de school loopt, tot aan de Stationsstraat van Woluwe. Rechts afslaan richting Woluwedal. Oversteken en rechtdoor fietsen. Rechts afslaan in de Vandenhovenstraat, tweede straat links, de Madyolstraat in, om het Heilig-Hartplein te bereiken. Het Hof van Brussel ligt tegenover de kerk.

0 HET HOF VAN BRUSSEL

In de 16e eeuw volgt de familie van Brussel de familie Van der Noot op die voorheen het domein bezat. De nieuwe eigenaars hebben toegang tot het Hof. Philibert van Brussel zal in 1555 zelfs de eer hebben om de akte van troonsafstand van Karel V te mogen voorlezen. Deze toegang tot de hogere sferen maakt dat er het gerucht ontstaat dat de keizer verschillende keren gastheer heeft gespeeld in het Hof van Brussel. Deze bewering behoort waarschijnlijk meer tot de legende aangezien de woning, die nu op een waar kasteel lijkt, in die tijd slechts een bescheiden plattelandswoning was met een boerderij. Het is pas in de 19e eeuw, na een reeks belangrijke renovatie- en uitbreidingswerken, dat het gebouw zijn huidige aanblik krijgt. De benaming «Hof van Brussel», die pas van na 1900 dateert, werd ingevoerd ter herinnering aan de familie van Brussel.

Tegenover het Hof van Brussel verrijst de Sint-Lambertuskerk.

P DE SINT-LAMBERTUSKERK

Het gebouw werd in de 12e eeuw opgetrokken op een bult die het dal beheerste. Dankzij deze hoge positie had de kerk de voordelen van een vesting en de bevolking zocht er dan ook geregeld toevlucht bij onrust. Bovendien ontsnapte de kerk zo ook aan de overstromingen. Ze werd door de eeuwen heen geregeld verbouwd en van de originele kerk blijven er enkel nog de romaanse toren en de eerste bovengalerijen van het oude schip in stenen van de steek over.

Keer de kerk de rug toe. Neem rechts de Vervloesemstraat en dan de tweede straat links, de Dapperenlaan, tot aan het Tombergplein. Onze tocht zit erop.

Bibliografie

- « Communes de Belgique, dictionnaire d'histoire et de géographie administrative », onder leiding van H. Hasquin, La Renaissance du livre (Boek 2)
- « Woluwe-Saint-Lambert, du village à la ville »
Ministerie van de Franse Gemeenschap (1987)
- « Histoire de Woluwe-Saint-Lambert » door M. Villeirs
Gemeentemuseum van Sint-Lambrechts-Woluwe (1991)
- « Si Woluwe m'était conté... »
Gemeentebestuur van Sint-Lambrechts-Woluwe (1988)
- « Connais-tu Woluwe-Saint-Lambert ? »
Gemeentebestuur van Sint-Lambrechts-Woluwe (1989)
- « 50e anniversaire de l'Hôtel communal (1937-1987) »
Gemeentebestuur van Sint-Lambrechts-Woluwe (1987)
- Verscheidene dossiers en documenten van de diensten Leefmilieu - Groene Ruimtes en Stedenbouw van het Gemeentebestuur van Sint-Lambrechts-Woluwe,
van het Gemeentemuseum van Sint-Lambrechts-Woluwe en van het Ministerie van het Brussels Gewest.

DE 'HOF VAN BRUSSEL'-WANDELING (2km)

Vertrek: kruispunt van de Madyol- en Vandenhovenstraat

1 Het Tiendenschuurpark bevindt zich in een semi-natuurlijke groene zone. Men vindt er de typische plantengroei van het Woluwedal, met wilgen, populieren en linden.

Stap via de Madyolstraat naar het Heilig-Hartplein.

2 Het kasteel van het Hof van Brussel (geklasseerde site) dat van voor 1400 dateert, werd door zijn opeenvolgende eigenaars veelvuldig verbouwd. Het gebouw dat in den beginne een platte-landswoning was met bijhorende boerderij,

kreeg zijn huidige uitzicht pas in de 19e eeuw. De benaming «Hof van Brussel», die pas van na 1900 dateert, werd ingevoerd ter herinnering aan de familie van Brussel die het domein in de 16e eeuw bezat. Momenteel is het in privébezit. Het park bevat een rijke verzameling aan honderdjarige bomen zoals linden, kastanjabomen (voor het kasteel) en een beuk aan de kant van de Madyolstraat.

Het lager gelegen deel, langs de Vandenhovenstraat, omvat een natuurlijk bosje bestaande uit wilgen, zwarte els en gewone esdoorn.

De flora van het onderhoud bewijst dat dit moerassige bosje ooit deel uitmaakte van de plantaardige biotoop in het alluviale gebied van de Woluwe.

3 Tegenover het Hof van Brussel verrijst de Sint-Lambertuskerk. Deze romaanse kerk werd gebouwd in de 12e eeuw. Ze werd verschillende keren gerestaureerd en uitgebreid. Let op de opmerkelijke linde op het Heilig-Hartplein.

Verlaat het plein via de Slegerslaan en stap via de Rullens-, Bastin- en Pauwelslaan naar de Tomberg

4 In de Slegerslaan ziet u een reeks gouden valse christusdoorns (*Gleditsia triacanthos* 'sunburst').

5 Het René Pechèrepark, aan de voet van het gemeentehuis, draagt sinds 2009 de naam van de befaamde landschapsarchitect die het park in 1964 inrichtte.

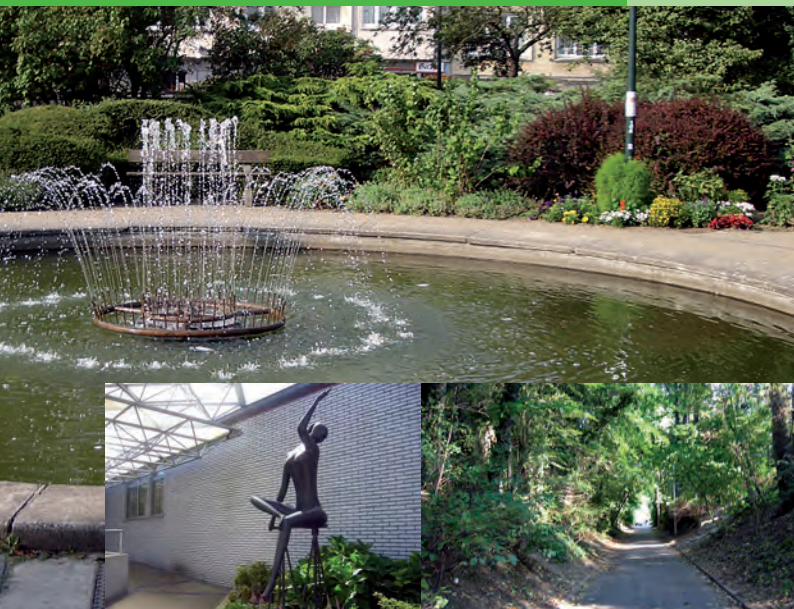
Tijdens de oorlog van 40-45 gaven de leden van het «Werk van den Akker en den Haard» de inwoners de toestemming om er groenten te telen.

Men vindt er een waterpartij met irissen en interessant bomen en struiken zoals tamaris, wilde kardinaalsmuts, kornoeljes, prunussen.

De magnolia (of beverboom) die in juni 2009 geplant werd, werd door de Britse ambassade aan Sint-Lambrechts-Woluwe geschonken als koolstofcompensatie voor de feestelijkheden die georganiseerd werden voor de verjaardag van koningin Elisabeth II.

Let ook op de platanen die in «gordijnhaag» gesnoeid zijn.

De eerste steen van het **Gemeentehuis** werd gelegd in november 1937, in het midden van de velden op een leemplateau. Aan de kant van de Paul Hymanslaan vind je op de ingezaaide berm, en

omringd met sumaks, de 'regenboogpijl', symbool van Sint-Lambrechts-Woluwe. Afhankelijk van het seizoen bestaat de tekening uit eenjarige of tweejarige planten.

Verlaat het Tombergplein via de Dapperenlaan, rechts van het Gemeentehuis.

6 De Dapperenlaan bevat een opmerkelijke reeks watercypressen, een bladverliezende naaldboom, die conisch gesnoeid zijn. Aan de ingang van het sportcomplex «Poseidon» (1964) dat door de architect Isia Isgour ontworpen werd, kan men de «Grote trapeziste» bewonderen, een sculptuur uit 1958 van Oscar Jespers.

Aan het eind van de Dapperenlaan neemt u de Vervloesemstraat.

Buiten de route

7 Ook al ligt de Floraliënstraat niet op onze wandeling, toch kan men in de Floraliaschool de volgende interessante bomen zien :

- een oud exemplaar van de Japanse kerselaar
- een beuk waarvan de stam een omtrek van 3,68 m heeft
- een witte paardenkastanje van 3,73 m
- twee grote gewone esdoorns.

8 En in de voetgangersweg die de Floraliënstraat met de Paul Hymanslaan verbindt, vindt men een reeks rode beuken. De bermen die voordien wegzakten, werden met vlechtwerk gestabiliseerd.

Aan het volgende kruispunt gaat u naar links, in de Kleurenprachtlaan. Wanneer u rechts gaat, ziet u in de Laatste Rustlaan de gewezen begraafplaats van Sint-Lambrechts-Woluwe.

9 In deze gewezen begraafplaats kan men naast de grafzerken van verscheidene kunstenaars en bekende personages van Sint-Lambrechts-Woluwe ook verschillende dwergcipressen zien met hun blauwachtig gebladerte en rechtstaande takken.

Neem de Kleurenprachtlaan en daarna de Kerkedelle. Sla vervolgens rechts de voetgangersweg in ter hoogte van nummer 36. Steek de Sint-Lambertusstraat en de parkeerplaats van het commercieel centrum over door het rode fietspad te volgen.

Aan de overkant van de niet-overdekte parkeerplaats neemt u de trappen rechts. U komt terecht in het Sint-Lambertuspark.

10 **Het Sint-Lambertuspark** omvat een moeraszone, het uiteinde van de vallei van de Leybeek, en een natuurlijk rietland.

In de centrale zone merkt men een spontane vegetatie op bestaande uit populieren, wilgen en fruitbomen. Deze biotoop, die ongemoeid gelaten werd, heeft eindelijk een evenwicht bereikt.

De ingerichte waterpartij bevat riet, biezen en grasachtigen.

Wanneer u het park verlaat, gaat u rechts richting Sint-Lambertusplein. Tegenover u ziet u Villa 'Les Tilleuls' (Vootstraat 67)

11 Deze villa, die in 1837 gebouwd werd, is een mooi voorbeeld van een landhuis in neoklassieke stijl omgeven door een parkje met zeldzame planten. Men vindt er onder meer een Chinese ginkgo met een omtrek van 3,04 m, een rode paardenkastanje van 3,10 m, een Oosterse plataan van 5,68 m en een Amerikaanse tulpenboom van 3,21 m. Deze private eigendom is geklasseerd.

Begeef u via de Vootstraat naar het Heilig-Hartplein.

DE « KAPELLEVELDWANDELING » (2,3 km)

Vertrek: uiteinde van de Veldkapellaan, kant van de Emile Vanderveldelaan.

1 Het plateau van het **Kapelleveld** dankt zijn naam aan de aanwezigheid van de gotische kapel van Lenneke Mare. Voor de komst van de UCL heette de laan die we aan het begin van de wandeling nemen de Velmolenstraat, genaamd naar een oude molen aan de oever van de Woluwe die in 1958 werd afgebroken. Ze werd intussen omgedoopt tot de **Veldkapellaan**.

Neem de Maria-Hemelvaartlaan. Aan het einde ervan neemt u de (rol)trap links om het bruggetje te bereiken. Via een trap links bereikt u de Mounierlaan.

2 In 1965 heeft de Franstalige afdeling van de KUL, met de steun van het gemeentebestuur, voor onze gemeente gekozen om er haar faculteit geneeskunde, haar 'Ecole de Santé publique', haar afdeling farmacie en het universitair ziekenhuis onder te brengen op terreinen die toebehoorden aan Notaris Morren en verscheidene particulieren. Kenmerkend voor de universiteitsgebouwen is de studentenpeda (de «Mémé» van architect Lucien Kroll uit 1974) die werd aangevuld met een sportcomplex compleet met klimmuur.

Na 40 meter in de Mounierlaan draait u rechts de voetgangersweg in die door de Medicinale Plantentuin van de UCL loopt.

3 De Medicinale Plantentuin Paul Moens heeft zowel een wetenschappelijke als een ontspannende functie. De tuin bestaat uit twee delen: het park en het omheinde stuk. Het park bevat 120 soorten medicinale bomen of struiken en sierplanten die in een landschapstuin geïntegreerd zijn. Sinds 1988 vindt men er ook de Beeldentuin. In het omheinde stuk zijn er 400 perceeltjes met medicinale planten, specerijen, eetbare en giftige planten, bodem- en waterplanten.

Schaft u zich, voor u de Plantentuin bezoekt, de brochure aan die door de 'Université catholique de Louvain' werd uitgegeven en beschikbaar is bij de dienst Bescherming van het Patrimonium.

Stap daarna door naar de Wezembeekse Laan. Sla rechts af. De Wezembeekse Laan wordt de Emile Vanderveldelaan

4 Wanneer men de Emile Vanderveldelaan oversteekt, ziet men aan de pare kant een indrukwekkende reeks rode eiken waarvan een er een omtrek heeft van 2,91 m (tussen de Semoylaan en de Janboslaan).

Sla linksaf, de Janboslaan in.

5 We doorkruisen door middel van de Spiraallaan en de Janboslaan de Tuinwijk Kappelleveld die uit 1922 stamt. Deze 40 ha grond werd in 1922 aangekocht tegen een prijs die schommelde tussen 1,24 en 3,30 fr/m²! De huizen werden opgetrokken in asblokken (mengeling van slakgranulaat, as en cement).

Het algemeen plan van de wijk werd door landschapsarchitect Louis Van der Swaelmen in een moderne geest ontworpen. De uitvoerende architecten waren Huib Hoste en Antoine Pompe. Naast de karakteristieke architectuur wordt de wijk ook gekenmerkt door de typische voortuintjes.

Eenmaal in de Albert Dumontlaan slaat u rechts af.

6 De Dumontlaan valt op door de indrukwekkende rij kastanje-laren. De laan volgt het tracé van de Stokkelweg.

Neem links de Marcel Deviennelaan en daarna de Georges Maerckaertlaan.

Voor het tennisterrein van de Marcel Deviennelaan staat een reeks van zeven gewone platanen.

Neem de Joseph Aernautstraat. Sla aan het kruispunt rechts af in de J.-F. Debeckerlaan.

7 Via de Debeckerlaan komen we langs het Fallonstadion (tennisterrainen) dat in 1953 werd ingehuldigd.

Terug naar de Emile Vanderveldelaan.

8 De parochie van Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart dateert van 1925. De eerste, houten, kerk werd verwoest door een brand in 1929 en onmiddellijk weer opgebouwd. In 1955 werd er een nieuwe kerk in neoromaanse stijl geconsacreerd.

DE WANDELING VAN HET HEILIG HART VAN LINDTHOUT (+/- 2,5 km)

Vertrek: Tweelindenlaan 2 - Scholencentrum 'Sacré-Cœur de Lindthout'

De **Linthoutwijk** dankt zijn naam aan een oud bos dat ooit nog deel uitmaakte van het Zoniënwoud en dat in 1831 volledig in stukken verdeeld werd. Het bevond zich op de kam tussen de valleien van de Maalbeek en van de Woluwe.

1 Le parc de l'institut du Sacré-Cœur de Lindthout (dat vanaf 1867 aangeplant werd), met een komreliëf omgeven door een plas en twee gordelweggetjes, bevat een groot aantal inheemse boomsoorten waaronder een paar honderdjarigen zoals beuken, grootbladige en kleinbladige linden, zomereiken, gewone en Noorse esdoorns, essen, berken, boswilgen en een taxus.

De exotische soorten, die minder talrijk zijn, omvatten een tulpenboom van meer dan 3 m omtrek, een plataan, een kastanjeboom, een zwarte den, een Italiaanse of Canadese populier, een levensboom en een notelaar, een magnolia.

Onder het loof van de bomen groeien er inheemse struiken zoals vlieren, haagbeuken, aalbessenstruiken, hulst, wilde kersbomen, meidoorns, wilde rozelaars, lijsterbessen, hazelaars en exotische struiken als sering, boerenjasmijn, ligusters, broodbomen, laurierkersen, rododendrons.

De bodem is bedekt met viooltjes, aardbeiplantjes, bosandoorn, fluitenkruid, helmkruid en een typische flora voor het onderbos zoals klimop, varens, witte veldbies, salomonszegel.

De plas wordt bevolkt door bruine kikkers en padden. Men herkent er een waterflora bestaande uit gele lis, duizendknopen en kroos. Tussen de vele vogels die dit beboste gebied bevolken, merken we de aanwezigheid op van groenvinken, sijsjes, koolmezen, eksters, tuinfluiters, bosrietzangers, winterkoninkjes en halsbandparkieten.

Het kasteeltje van Lindthout werd van 1867 tot 1869 gebouwd in een mengeling van Vlaamse neogotiek en neorenaissance. In 1898 werd het uitgebreid. Het gebouw, dat sinds 1997 eigendom is van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe, herbergt de academie voor muziek, woord en dans.

Volg de Tweelindenlaan tot aan de Albert-Elisabethlaan. Volg dan deze tot aan de Brand Whitlocklaan. Volg de laan aan uw linkerkant tot aan de volgende voetgangerszone. Hier kan u de laan oversteken. Neem de Sint-Hendriksstraat om het Voorplein te bereiken. Let in het voorbijgaan op het oude uithangbord voor de «Chemiserie Vandersmissen» op n° 77 in de Sint-Hendriksstraat.

2 Het Sint-Hendriksvoorplein wordt omringd door linden op rasterwerk. Het pleintje is omgeven door haagbeuken.

De Sint-Hendrikskerk, die sinds 2004 geklasseerd is, werd tussen 1908 en 1911 in een neogotische stijl gebouwd door de architect Julien Walckiers. Het ontwerp van de kerk is gebaseerd op de gewezen kerk van het Dominicanenklooster van Gent. Deze kerk, die in 1246 tijdens de regeerperiode van Maria van Constantinopel gebouwd werd, was een kerk met slechts één beuk in gotische spitsbogenstijl. De bouw van de kerk is nauw verbonden met de stichting van de parochie in 1901 die een resultaat was van de verstedelijking van de Linthoutwijk. Sint-Hendrik werd gekozen als eerbetoon aan de man die de gronden voor het gebouw ter beschikking stelde, Charles-Henri Dietrich.

Julien Walckiers wilde aan de Sint-Hendrikskerk een homogene en karaktervolle setting geven: hij kocht de gronden naast het voorhof aan en zette de nieuwe eigenaars ertoe aan om zijn plannen te gebruiken voor hun voorgevels die geïnspireerd waren door de vroeg 17e eeuwse herenhuizen in Gent in Vlaamse neorenaissancestijl.

Verlaat het voorhof via de Prekelindenlaan en begeef u naar de Marie-Josélaan. Sla rechts de Marie-Josélaan in.

3 De Albert Jonnartlaan, de Albert-Elisabethlaan, de Lambeaulaan en de Marie-Josélaan, die hier allemaal in de omgeving liggen, vertonen een uniek beeld in de gemeente gezien de architecturale verscheidenheid van de vroeg 20e eeuwse herenhuizen met hun voortuintjes en hun smeedijzeren hekjes. De elementen van het

kleine patrimonium zoals deurbellen, brievenbussen, glasramen, deurknoppen, sgraffito, polychrome betegeling of smeedijzeren stukken, komen hier veelvuldig voor. De voetpaden worden verfraaid met esdoorn en sierappel.

Wanneer u aan het Marie-Joséplein komt, neemt u de J.-B. Timmermansstraat.

4 Links ligt de Kerselarenlaan die, genoemd naar een gehucht dat reeds in de 15e eeuw vermeld werd, zijn naam alle eer aandoeft: vanaf de lente zorgen de Japanse kerselaars hier voor een betoverend beeld.

Neem vervolgens de Schrijnwerkerstraat, de Wampachstraat, de Kroninglaan naar rechts, de Ophaalbrugstraat naar links en de Victor Gilsoullaan. Op het kruispunt met de de Broquevillelaan gaat u naar rechts.

5 De **Josephine-Charlottesquare** verwelkomt ons in zijn parkje met een mengeling van opmerkelijke bomen zoals plataan, beuk, linde, treurwilg, Noorse of gewone esdoorn, den, evenals struiken zoals dwergmispel, forsythia, sneeuwbal, goudenregen. De square het Monument voor de Gevallenen 1914-1918 en 1940-1945 en het Monument aan Minister Charles de Broqueville.

Neem de Sint-Lambrechts-Woluwelaan en daarna de Henri Dietrichlaan om de Tweelindenlaan te vervoegen.

6 Vergeet in de Dietrichlaan niet om de gevels van de nummers 5, 27 en 31 te bewonderen.

DE ROODEBEEKPARKWANDELING (2,4 km)

Vertrek: Meudonsquare. Steek het Georges Henripark over.

1 Het **Georges Henripark**, dat aan de Meudonsquare grenst, werd door het Brussels Gewest ingericht op de site van de gewezen begraafplaats van Etterbeek.

Men vindt er ontspannende plekjes voor iedere leeftijd, een fitnessparcours en een herdenkingsplek waar de mooiste grafmonumenten bewaard werden.

Rechts onderaan het park verlaten via de Vier Seizoenenhof. Op het kruispunt met de Crocqstraat links afslaan en daarna de eerste straat rechts nemen, de Jacques Hotonstraat, tot aan het Verheyleweghenplein.

2 Het **Verheyleweghenplein**, dat in 1964 werd ingericht door landschapsarchitect René Pechère en in 2006 volledig werd gerenoveerd door de gemeente, is omringd door mooie kastanjelaren.

Het plein en de Roodebeeksteenweg oversteken. Ga het Roodebeekpark binnen.

3 Het **Roodebeekpark** is een boomrijke stedelijke ruimte. Het ontstond in 1948 door de fusie van de eigendommen van Emile Devos, een Brusselse rentenier, en Constant Montald, kunstenaar-schilder.

De gronden van Roodebeek waren in de 18e eeuw eigendom van het klooster van de Jezuïeten van Brussel.

De vier percelen die de basis vormen van het huidige park

werden in 1778 gekocht door de eigenaar van het huidige Maloukasteel. In de 19e eeuw kreeg een pachter de toestemming om er voor onbeperkte tijd zand en stenen te winnen. De steile hellingen die we er vandaag nog vinden zijn een overblijfsel van deze zand- en steengroeve.

Sinds zijn openstelling voor het publiek op 17 juli 1948 is het park sterk van aanzijn veranderd. Op een oppervlakte van ongeveer 4,48 ha vindt men er een mengeling van soorten die dateert van toen het park nog privébezit was: rode beuk, kastanjeboom, gewone acacia, kerselaar, boerenjasmijn, sneeuwbes, Douglasspar... en van inheemse soorten die de bodem langzaam heroveren en een natuurlijk uitzicht geven aan het geheel der heuvels.

Men vindt er ook zeer mooie beuken en Amerikaanse rode eiken, lindebomen, wilde en tamme kastanjabomen, gewone esdoorns, zomereiken, essen, meidoorns, olmen en lijsterbessen. In het onderbos wordt de bodem gekoloniseerd door grasachtigen, witte veldbies en klimop. Om de 22 soorten bomen van het park nog beter in het voetlicht te stellen, werd er in 2008 een arboretum ingericht. Gebruik gerust de beschrijvende brochure die beschikbaar is bij de diensten Openbaar Groen en Patrimonium wanneer u het arboretum bezoekt. Er werden tal van werken uitgevoerd om de bodemerosie tegen te gaan, de bermten te versterken en, onlangs, om de grond los te werken.

In het lager gedeelte van het park vindt men een aangenaam speelplein en een dierenpark met een dertigtal soorten vogels en zoogdieren. Dit deel van het park biedt ook plaats aan het Huis Devos (dat het Gemeentemuseum herbergt), de Villa Montald (waar het Roodebeekcentrum gevestigd is) en een muziekkiosk.

© P. Bertrand

U verlaat het park aan de kant van de Korenbloemstraat, die ook een fietspad is, en slaat linksaf.

Aan het kruispunt met de Steenboklaan slaat u linksaf en volgt u de laan tot aan het Wijkcentrum Plejaden (n°1A).

4 De voetgangerszone van de **Steenbokwijk** is 400 m lang en doorkruist de woonwijk Steenbok-Plejaden die in 1964 werd uitgebouwd op initiatief van de «Moderne Woning».

De zone die we doorkruisen beslaat zo'n 10 ha waarvan er 8 zijn voorbehouden aan collectieve en private groene ruimtes. Het geheel hiervan werd ontworpen door René Pechère. Links van de voetgangerszone zien we een zeer mooie rozentuin en rechts een ruimte die is voorbehouden aan pergola's en slingerplanten. De gebouwen staan links en rechts van afgesloten wegen, wat aan de wijk het gevoel van een gaarde geeft.

Ze werd in aanplantingszones verdeeld die van elkaar verschillen door de gebruikte plantensoorten. Merk ook de diversiteit op van de speel-, recreatie en ontspanningsruimte langs het traject die voor een kwaliteitsvol geheel zorgen.

We doorkruisen de voetgangerszone van noord naar zuid waarbij we vertrekken aan het gebouw van het gemeenschapscentrum van de Plejadenwijk. Alvorens een blik te werpen op de voetgangerszone die omringd wordt met wilgen, merken we de linden op langs de Steenboklaan en een mooie rij zilverberken aan beide kanten van de Sterrenbeeldenlaan.

Vervolgens komen we mahonies, vlakke dwergmispels, rozenstruiken, Japanse wilde appels, haagbeuken, hazelaars, elzen en zuurbessen in diverse kleuren en schakeringen tegen.

Een kleine omweg naar links brengt ons bij een uitgestrekte, beschermde en golvende ruimte die aangeplant werd met aalbesstruiken, vlier, esdoorns, wilgen en berken.

5 Verderop komen we uit bij de **Weegschaalbinnenhof** met zijn aangelegde waterpartij met geurende wilde irissen, herfstanemonen en heiligenbloemen.

6 We keren terug naar de voetgangerszone en lopen de weg af die omzoomd is met meidoorns, vlier en mahonies. Langs weerszijden van de weg zien we hoven die beplant zijn met goudenregen, paardenkastanjes of berken en de afwisselende inrichting van de achteruitbouwzones van de woningen. Rechts bevat een verpoosruimte die omringd is met hydrangea's (hortensia's) een aantal hazelaars, vogelkersen, rimpelrozen en vuurdoorns.

Merk de eigenaardige boom voor het nummer 151 op. Het is een *Araucaria imbricata*, ofwel apenpuzzel.

Een ander exemplaar bevindt in de school in de Centauruslaan 16A. De laatste ruimte links, voor we aan het laatste stuk van onze wandeling beginnen, wordt verfraaid met zes rechthoekige plantsoenen waarin we de volgende soorten aantreffen: dwergmispels, meidoorns, hazelaars, gesnoeide iepen, vlier, esdoorns, levensbomen, riet en laurierkersen.

7 Wanneer we een omweg naar de Siriusgaarde maken, kunnen we aan de ingang ervan een Canadapopulier met een omtrek van 3,87 m zien.

Turkse tortels © R. Delmelle

Ornitologisch aspect : Aangezien er in de wijk heel wat verschillende soorten hagen, struiken en bomen aangeplant werden, is het niet ongewoon er vinken te horen en groenlingen, merels, eksters, spreuwen, gewone duiven, houtduiven en Turkse tortels te zien

erlaat de wijk via de Zuiderkruislaan. Neem de voetgangersweg links (tegenover de Ramlaan) en ga via de Watermanlaan naar de Roodebeeksteenweg. In de Roodebeeksteenweg slaan we links af en dan de eerste straat rechts, de Speeckaertlaan in, tot aan de Meilaan.

Steek de Meilaan over om links de Crocqstraat te nemen, neem de eerste straat rechts, de Eveninglaan, en bereik de Meudonsquare via de Heydenberglaan.

DE GULLEDELLEWANDELING (+/- 5,5 km)

Vertrek: Heilige-Familieplein

1 Op de hoek van het Heilige-Familieplein en de Tweehuizenweg, die vroeger de Sint-Lambertuskerk met de Leuvense Steenweg verbond, bevindt zich de **Gulledelle**, een open ruimte overdekt door een dichte vegetatie en die doorsneden wordt door verscheidene paadjess.

Dit plateau, op het gehucht «Gulledelleveld», roept herinneringen op aan de zandwinning en oogsten van van vroeger.

2 In 1938 werd de **kerk van de Heilige Familie**, die hier vlakbij ligt, nog opgetrokken met breukstenen die hier gewonnen werden. Nadat de klei- en zandwinning uitgeput was, werden de uitgegraven putten afwisselend opgevuld met afval en aangevoerde grond. Daarna heeft de natuur er, zonder menselijke inmenging, voor een semi-natuurlijke site van hoge biologische waarde gezorgd met een waar lappendeken aan natuurlijke omgevingen:

- onbebouwde graslanden waar men vooral guldenroede, alssem, leverkruid, pastinaak, boerenwormkruid, witte honingklaver, wilgenroosje, aster, gewone berenklaauw, akkerdistel, rolklaver, veldlathyrus en wikke vindt;
- struikgewas waar gewone braam, wilde rozelaar, rode kornoelje, meidoorn, sleedoorn, vlinderstruik en Japanse duizendknoop* elkaar verdringen;

* Japanse duizendknoop en vlinderstruik zijn wat men 'invasieve planten' noemt.

- beboste stukken waar verschillende soorten wilgen, berken, populieren, gewone acacia's, essen, haagbeuken, lijsterbessen, eiken, en esdoorns welig tieren;
- een tijdelijke poel (momenteel niet toegankelijk).

Neem aan het eind van het Heilige-Familieplein de Bolderiklaan. Aan het eind van de Bolderiklaan neemt u links de Haagbeukenlaan; volg de gebouwen tot aan het paadje links. Sla hier in. Op het kruispunt gaat u naar rechts en volgt u de bordjes van de Groene Wandeling. Steek de Jean Monnetlaan over.

Op deze site vinden we vaak soorten terug die graag bossen, het struikgewas en tuinen bevolken: koolmezen, pimpelmezen, matkoppen, staartmezen; tijftjafs en fitissen, zwartkoppen, tuinfluiters, grasmussen; bosrietzangers; vinken, roodborstjes en, soms, de grote bonte specht.

Men ziet er ook meer 'gewone' soorten zoals de zanglijster, merel, ekster, spreeuw, kraai, Vlaamse gaai, winterkoning, groenling, heggemus, mus, meeuw, zeemeeuw maar ook soms wilde eenden en waterhoenen die rond de poel broeden.

Soms wordt de site vanuit de lucht in de gaten gehouden door huiszwaluw, gierzwaluw en reiger en af en toe door een torenvalk, een sperwer of zelfs een buizerd.

De site herbergt ook een grote verscheidenheid aan biotopen die ideaal zijn voor ongewervelden en microzoogdieren.

De poel is een broedplaats voor de gewone pad en de kleine watersalamander.

Men bereikt de Théodore Decuyperstraat via een weggetje dat deel uitmaakt van de gewestelijke Groene Wandeling (zie bladzijde 66) en langs de buurwijken loopt: het **Schumanpark** omvat 1500 appartementen die in de jaren '60-'70 werden ingericht volgens het idee van het « appartement in het park » en de tuinwijk « **Populierenhof** » die uit 116 eengezinswoningen bestaat die in 1952 opgetrokken werden met kleine tuintjes die als achteruitbouwzone werden ingericht.

Neem de trappen en daarna de Aragonstraat om uit te komen in de Marcel Thiry laan. Steek deze laan over. Volg nu de Marcel Thiry laan naar rechts.

100 meter verder slaat u links af terwijl u de bordjes van de Groene Wandeling volgt. Sla rechts de Tiendagwandlaan in en keer terug naar de Théodore Decuyperstraat waar u links af slaat.

3 Het is in de **Th. Decuypergaarde** dat men de biologische moestuinen kan zien die ter beschikking worden gesteld van onze inwoners.

Aan het einde van de Théodore Decuyperstraat slaat u rechts af in de Hof ten Berg.

4 Aan het einde van de Th. Decuyperstraat vindt men de **boerderij Hof ten Berg**, de oudste boerderij van Woluwe. Deze werd voor het eerst vermeld in 1117 toen de abdij van Vorst op deze

plek landerijen bezat. Het domein dat sinds het begin eigendom was van de abdij van Vorst, werd tijdens de Franse periode door zijn pachter, François De Clerck, aangekocht. In de loop van de 19e eeuw werd het onder zijn verschillende erfgenamen verdeeld. Het hoofdgebouw dat we vandaag nog zien dateert uit 1750.

Ga naar het Woluwedal en sla rechts af. Neem vervolgens de weg tussen de gebouwen met nummers 100 en 102. Aan het eind ervan gaat u naar links terug naar de Marcel Thiry laan. Steek deze laan over en ga het Neerveldpark binnen.

5 Het **Neerveldpark**, dat gelegen is op de hoek van de Marcel Thiry laan en het Woluwedal, werd in 1986 ingericht. Men vindt er een waterpartij met een vegetatie die typisch is voor rietland: grote egelskop, phragmites, oeverriet, zegge, lisdodde of grote lisdodde.

Verlaat het park via de Neerveldstraat en begeef u naar de Paul Hymanslaan. Sla rechts af.

6 **Wolubilis**, het cultuurdorp van Sint-Lambrechts-Woluwe, werd in 2006 ingehuldigd. De originele opzet van dit cultuurdorp bestaat erin dat er rond een centraal plein een polyvalente zaal met 500 plaatsen, gebouwen voor verenigingen en culturele ateliers en handelszaken die verbonden zijn met de horeca of de culturele sector opgetrokken zijn.

Volg de Paul Hymanslaan naar boven. Na het kruispunt neemt u de 2e straat rechts (parkeerplaats). Via een helling achteraan links op de parkeerplaats komt u weer bij de Goudeneilandenlaan. Aan het eind van de Goudeneilandenlaan neemt u rechts de Vervloesemstraat. Neem de 1e straat rechts (dit is de Roodebeeksteenweg) en daarna de 1e links (de Gilbert Mullielaan) om zo weer op het Heilige-Familieplein uit te komen.

7 Het pleintje in de Mullielaan wordt verfraaid door een mooie linde.

DE WOLUWEDALWANDELING (+/- 6,5 km)

Vertrek: kruispunt Woluwedal/Hippocrateslaan.

De Woluwe is de belangrijkste Brusselse zijrivier van de Zenne. Deze waterloop, die in het Zoniënwood gevormd wordt door het samenvloeien van verscheidene kleine beekjes, volgt de loop van de Vorstlaan en het Woluwedal.

Dankzij zijn uitgebreid stroomgebied heeft dit riviertje van alle Brusselse waterlopen de meeste invloed op het plaatselijk leefmilieu.

In de Hippocrateslaan neemt u rechts het pad dat naar het Hof ter Musschen leidt. Aan het einde van het pad neemt u rechts de Mounierlaan. Sla onmiddellijk rechts de Hof ter Musschendreef in (aan de voet van de windmolen).

1 De **site van het Hof ter Musschen**, die bestaat uit de moerassen, de drassige weilanden, de populierenaanplanting, de Brabantse hoeve, zijn bakhuis en de windmolen, vormt een opmerkelijk openluchtmuseum van het vroegere rurale landschap in en om Brussel. De gronden besloegen ooit meer dan 50 ha.

Het drassige complex van de het Hof ter Musschen dat al meer dan 150 jaar aan de oever van de Woluwe ligt, is met zijn resterende twee hectare een opmerkelijke staalkaart van plantensoorten en semi-natuurlijke landschappen die zo karakteristiek zijn voor het stroomgebied van de Zenne.

Men vindt er de volgende landschapselementen:

- een cluster berenklauw en dotterbloem op de oever van de beek;
- een hoge wei met liesgras;
- een zeggenlandschap en een drassig elzenbosje met moeraszegge
- een kort gemaaid weiland met roodzwenkgras
- geknotte wilgen om de grenzen van de weiden aan te geven.

Op de site vindt men in het gras ook hydrocyben, een soort paddenstoelen van bescheiden grootte (4 à 7 cm, maximaal 10). Ook het vogelbestand is er zeer belangrijk (zie de vogelwandeling). We merken er de aanwezigheid op van o.a. de torenvalk, de bosrietzanger, de grote gele kwikstaart en de ijsvogel.

De wandeling voortzetten via de Hof ter Musschendreef en daarna langs de Klakkedellestraat tot aan de Emile Vanderveldelaan. Deze laan oversteken.

Midden op de rotonde staat sinds 1995 een bronzen beeldhouwwerk van Nicole Sarteel-Lefebvre, «Mudra». De naam van het kunstwerk verwijst naar de dansschool die in 1970 door Maurice Béjart gesticht werd.

2 Aan de overkant ziet u de **Kapel van Lenneke Mare**. Deze werd volgens de legende opgericht op de terechtstellingsplaats van een kluiszusters die ten onrechte beschuldigd was. De kapel, in gotische stijl, dateert van de 14e eeuw.

Volg de Kapellaan tot aan de Debeckerlaan waarin u linksaf slaat. Op het kruispunt neemt u rechts de Struykbekenweg. U betreedt het Maloupark via de Stadionlaan op uw rechterkant. Neem vervolgens het pad links en ga langs het speelplein tot aan het Maloukasteel.

3 In 1774 telde het **Maloupark** 6 vijvers, een landhuis en een bijgebouw. Het huidige kasteel dateert uit 1776. Jules Malou kocht het aan in 1853 en gaf het zijn naam. Het is sinds 1950 eigendom van de gemeente. Het park is het oudste en het grootste van onze gemeente (8 ha). Het lagere gedeelte werd gerenoveerd van 2000 tot 2002.

De eerste tuinen werden waarschijnlijk begin 17e eeuw aangelegd in de drassige, lager gelegen gedeelten en op de oevers van de Struykbeek (zijriviertje van de Woluwe). De opeenvolgende eigenaars hebben deze strak aangelegde tuinen uitgebreid en rond 1840-1850 omgevormd tot een landschapspark.

In de onmiddellijke omgeving van het kasteel vinden we bomen en struiken die geregeld onderhoud vergen: haagbeuk, rode beuk, trompetboom en kastanjeboom. De bossen rond het kasteel bestaan uit een mengeling van esdoorn, linde en olm.

Let ook op de omtrek van de zomereik (3,47 m) en van, de Canadese populier (4,40 m) en op de mooie trompetboom vlak bij het kasteel. Onderaan het dal vindt men een elzen-essenbos met klimop en speenkruid.

Verlaat het Maloupark via de Stokkelse Steenweg door langs de Mediatine te lopen.

4 De **Mediatine** is een gewezen bijgebouw van het Maloukasteel dat als paardenstal dienst deed voor het als conciërgewoning werd ingericht. Tegenwoordig heeft de Mediatine duidelijk een culturele roeping en worden er vaak tentoonstellingen georganiseerd.

Draai links de Stokkelse Steenweg in. De indrukwekkende muurschilderingen van de Moderne Woning en het gemeentedept illustreren de verschillende elementen van het patrimonium en van de geschiedenis van Sint-Lambrechts-Woluwe. Na 300 meter neemt u de voetweg op uw rechterkant. Bij het eerste kruispunt neemt u links en onmiddellijk weer rechts: u bevindt zich nu op de wandelweg van de gewezen spoorlijn Brussel-Tervuren. Op uw rechterkant moet u het kunstwerk uit 2002 van François Geeraerd en Daniel Steenhaut ontwaren: «Spoorwegkalligrafie». Stap verder tot aan het Bronnenpark. U betreedt dit via de Korte Kellestraat.

5 Het **Bronnenpark** (4,5 ha) dankt zijn naam aan de vele bronnen die zijn vijver voeden. Het park werd aan het begin van de 20e eeuw aangelegd op de gewezen eigendom Solvay in het moerasachtige deel van het Woluwedal. De vijver werd tussen 1914 en 1918 aangelegd in wat waarschijnlijk een oude turfstekerij was. Na het overlijden van Louis Solvay werd een deel van het park aangekocht door de gemeente. De vijver staat vol gele plomp en andere hydrofyten. De oevers zijn gedeeltelijk begroeid met waterplanten zoals de gele lis en de moesdistel.

Het park werd ontworpen als een Engelse landschapstuin en men vindt er nog altijd een paar fruitbomen uit de boomgaard en een oude moestuin die nu een biologische tuin is geworden.

Het moeras naast de vijver is van recente datum (1950). Men merkt er een ietwat verstoorde plantengroei op :

- een zeggelandschap met moeraszegg ;
- een rietland met rietgewas (phragmites).

Hoe gekunsteld, bevat de vegetatie ook een aantal karakteristieke elementen van een semi-natuurlijke begroeiing :

- een esdoornbos met actieve mull met gewoon speenkruid en gevlekte aronskelk ;
- de brede wespenorchis, een van de vier orchideeënsoorten die nog binnen de Brusselse agglomeratie groeien.

De vijver en rotspartijen werden van 1998 tot 2000 gerenoveerd.

Verlaat het park langs de kant van de Stationsstraat door het weggetje naast het Woluwedal te volgen. Loop voorbij het Maloukasteel en begeef u naar de Lindekemalemolen.

6 De **Brullende Leeuw** pronkt aan de rand van het park. Dit monumentale werk werd door de befaamde dierbeeldhouwer Raymond de Meester gecreëerd voor de wereldtentoonstelling van 1958.

7 De **Lindekemalemolen** is al eigendom van de gemeente sinds 1955. De watermolen was opeenvolgend een maalderij, een papiermolen en een chicoreifabriek. Hij wordt voor het eerst vermeld in 1129. Voor 1890 draaide de molen op twee kleinere raderen.

De ene dreef de graanmolen aan, de andere de papiermolen. Het nieuwe eiken rad werd in 2009 geplaatst.

Let op de Canadapopulieren langs het pad tegenover de molen.

Steek de Debeckerlaan over en volg de Vellemolenweg.

8 Het huidige Slot is een gewezen vleugel van het kasteel van de Heren van Woluwe dat begin 16e eeuw werd opgetrokken. Het werd eerst omgebouwd tot boerderij en daarna in de jaren '80 door de gemeente gerestaureerd. Tegenwoordig wordt er een restaurant uitgebaat.

Keer terug naar het Hof ter Musschen via de Vellemolenweg.

Torenvalk © Charly Farinelle

Grote bonte specht © Robert Hendrick

VOGELS DIE MEN TIJDENS DE WANDELINGEN KAN TEGENKOMEN

Tijdens de wandelingen van deze gids willen wij u voorstellen de vogels te ontdekken, te observeren en te bewonderen. U zult er de meest voorkomende stadsbewoners ontmoeten, vooral daar waar tuinen en parken voor onderdak en voedsel zorgen. Naast wilde vogels zult u, natuurlijk, ook een aantal gedomesticeerde eenden en wat pluimvee ontmoeten en misschien zelfs een paar ontsnapte exemplaren uit volièrès.

Het aanbod zal natuurlijk verschillen per seizoen. Naast de honkvaste soorten zijn er ook nog de trekvogels. Sommige komen in de lente naar ons toe zoals de tjiftjaf, andere, zoals de vogels uit het noorden, brengen hier de winter door. We denken dan aan de sijs of de meeuw... Afhankelijk van de wandeling waarvoor u kiest en met een beetje geluk kunt u de vlucht bewonderen van een witte kwikstaart, het metselwerk van een boomklever die een holte in een dode boom inricht of het lied van de zanglijster en tal van andere virtuozen.

U zult versteld staan over het aantal soorten vogels dat onze gemeente bevolkt. Wanneer u tijdens uw wandeling veel vogels wil herkennen, raden wij u aan een goede verrekijker en vogelgids mee te nemen, geen lawaai te maken en op de goede plaatsen halt te houden: nabij vijvers, beekjes, braakland en struiken. Zoek de hemel zorgvuldig af want hoewel sommige soorten hun aanwezigheid kenbaar maken door hun roep wanneer ze overvliegen (zoals de halsbandparkieten), zijn er andere die discreter zijn (reiger, valk, buizerd...).

Niet alle vogels die u ziet, broeden in Sint-Lambrechts-Woluwe of zelfs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Sommige trekvogels blijven hier maar

Roodborstje © Robert Hendrick

een paar dagen of weken. Andere soorten overwinteren hier en trekken in de lente naar het noorden om daar te broeden. Dat is bijvoorbeeld het geval voor een Grote zilverreiger die sinds enkele jaren de winter in het Woluwedal doorbrengt.

Lijst van de meest voorkomende soorten

- * : trekvogel die in de zomer aanwezig is
- ** : trekvogel die in de winter aanwezig is
- (*) : aanwezig in de zomer en soms in de winter

A/ Soorten die bijna overal te zien zijn, ook in de tuintjes, straten en pleinen :

- Heggenmus
- Witte kwikstaart
- Zwarte kraai
- Spreeuw
- Vlaamse gaai
- Zanglijster (*)
- Pimpelmees
- Koolmees
- Merel
- Huismus
- Kokmeeuw
- Ekster
- Rotsduif
- Houtduif
- Tijftjaf (*)
- Roodborstje
- Zwarte roodstaart (*)
- Turkse tortel
- Winterkoning

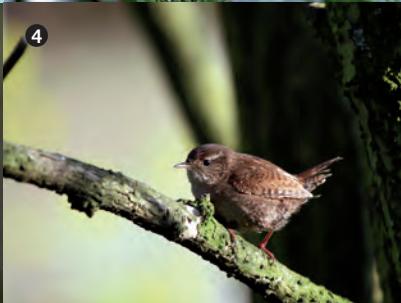
1

2

3

4

- 1 • Tjiftjaf © J. Fouarge, Aves-Natagora
- 2 • Groenling © R. Delmelle
- 3 • Koolmees © R. Delmelle
- 4 • Winterkoning © B. Bouckenoooghe

B/ Soorten die vooral te vinden op braakland, in parken en beboste omgevingen zoals de Gulledelle, het park van de 'Sacré-Cœur de Lindhout', het Maloupark en het Bronnenpark, de site van Hof ter Musschen, de oude spoorwegsite, ... :

- Kauw
- Braamsluiper *
- Tuinfluitier *
- Grasmus *
- Zwartkop (*)
- Boomkruiper
- Kramsvogel
- Koperwiek **
- Matkop
- Staartmees
- Grote bonte specht
- Groene specht
- Halsbandparkiet
- Boekvink
- Keep **
- Tjiftjaf *
- Bosrietzanger *
- Boomklever
- Paapje *
- Sijs **
- Groenling

Ijsvogel © R. Delmelle

C/ Soorten die een vochtige omgeving verkiezen zoals de vijvers en beekjes van het Woluwedal :

Grote gele kwikstaart
Grote Canadese gans
Wilde eend
Knobbelzwaan
Meerkoet
Tafeleend
Kuifeend
Zilvermeeuw
Stormmeeuw
Fuit
Blauwe reiger
Ijsvogel
Nijlgans
Waterhoen
Bergeend

D/ Soorten die af en toe te zien zijn, vooral bij het overvliegen :

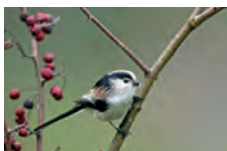
Buizerd
Sperwer
Torenvalk
Kraanvogel «in formatie»
Gierwaluw *
Ganzen «in formatie»

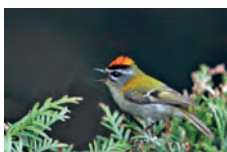
Grote gele kwikstaart © Gabriel Rasson

Kramsvogel © J. Fouarge, Aves-Natagora

Staartmees © J. Fouarge, Aves-Natagora

Vuurgoudhaan © J. Fouarge, Aves-Natagora

Boekvink © Robert Hendrick, Aves-Natagora

DE GROENE WANDELING

De gewestelijke Groene Wandeling is een wandel- en fietspad van 63 km lang dat het Gewest doorkruist via talloze parken en geconserveerde groene zones.

De aantrekkingskracht van deze wandeling bestaat vooral uit de verrassende verscheidenheid aan landschappen. Op sommige plaatsen waant de wandelaar zich op het platteland. Op andere plekken bevindt hij zich te midden van aangelegde parken, bosjes, moerassen,...

De Groene Wandeling wil de wandelaar eerst en vooral via de groene paadjes die alle groene ruimtes verbinden, de stedelijke natuur laten ontdekken. Hij wil echter ook bijdragen aan de kwaliteit van het landschap door het natuurpatrimonium te bewaren en door de verscheidenheid van de flora en de fauna te promoten. Men kan de Groene Wandeling in beide richtingen afleggen.

In Sint-Lambrechts-Woluwe begint de Groene Wandeling zijn parcours in de Sterrenbeeldenwijk om dan via de site van Hof ter Musschen en het Woluwedal ons grondgebied te verlaten langs het Bronnenpark. In het eerste deel, van de Sterrenbeeldenwijk tot aan de site van Hof ter Musschen, is het parcours veeleer verstedelijkt en volgt men de openbare weg om van de ene groene ruimte naar de andere te gaan. In het tweede stuk, waarbij men voor een groot deel de loop van de Woluwe volgt, ontdekt men de semi-natuurlijke sites en de landschapsparken van het einde van de 19e eeuw. Dit parcours bedraagt iets meer dan 4 km.

De gratis brochure «Groene Wandeling» is te verkrijgen in het gemeentehuis, bij de Dienst Bescherming van het Patrimonium en op aanvraag ook bij Leefmilieu Brussel (02 775 75 75).

De kaarten en routes kunnen ook gedownload worden via <http://www.leefmilieu.brussels/themas/groene-ruimten-en-biodiversiteit/de-groene-wandeling>.

Leefmilieu Brussel

(Brussels Instituut voor Milieubeheer)

+32 2 775 75 75

www.leefmilieu.brussels

Het beschermde patrimonium van Sint-Lambrechts-Woluwe

De Sint-Lambertuskerk (oude stukken)

Heilig-Hartplein

geklasseerd als monument op 27 | 04 | 1942

De Sint-Lambertuskerk, de gewezen begraafplaats, de ommuring en de omgeving

Heilig-Hartplein

geklasseerd als landschap op 27 | 04 | 1942

De Windmolen

Emmanuel Mounierlaan

geklasseerd als monument op 09 | 04 | 1943

De gotische Kapel van Lenneke Mare

Kapellaan 37

geklasseerd als monument op 02 | 12 | 1959

De gotische Kapel van Lenneke Mare en de tuin

Kapellaan 37

geklasseerd als landschap op 02 | 12 | 1959

De gewezen heerlijkheid Het Slot, gebouwd in 1500 (renaissance)

Vellemolenweg 37

geklasseerd als monument op 26 | 05 | 1975

Het geheel gevormd door de eigendom « Les Tilleuls », gebouwd in 1837 (neoclassicisme)

Vootstraat 67

geklasseerd als landschap op 24 | 01 | 1984

Het geheel van het Heilig-Hartplein

Heilig-Hartplein

geklasseerd als monument op 07 | 12 | 1984

Het Hof ter Musschen

Emmanuel Mounierlaan 2

geklasseerd als monument op 08 | 08 | 1988

De Lindekemalemolen en de gronden eromheen

Jean-François Debeckerlaan 6

geklasseerd als monument op 30 | 03 | 1989

De glasramen van de Heilige-Familiekerk

Heilige-Familieplein

geklasseerd als monument op 02 | 07 | 1992

Het bos van het Maloukasteel

Woluwedal

geklasseerd als landschap op 07 | 10 | 1993

't Hof van Brussel

Heilig-Hartplein 10

geklasseerd als monument + landschap op 28 | 04 | 1994

Het Bronnenpark

Woluwedal

geklasseerd als landschap op 28 | 04 | 1994

De moerassen van Hof ter Musschen

Woluwedal

geklasseerd als landschap op 09 | 06 | 1994

**Het huis en het atelier van Oscar Jespers,
gebouwd in 1928 door Victor Bourgeois (modernisme)**

Erfprinslaan 149

geklasseerd als monument op 16 | 03 | 1995

**Het gemeentehuis van Sint-Lambrechts-Woluwe,
gebouwd tussen 1937 en 1939 door Joseph Diongre (modernisme)**

Paul Hymanslaan 2

geklasseerd als monument op 13 | 04 | 1995

**Het gewezen gemeentehuis van Sint-Lambrechts-Woluwe,
gebouwd in 1802 (neoclassicisme)**

Madyolstraat 5

als monument ingeschreven op de bewaarlijst op 13 | 04 | 1995

**De gemeenteschool Vervloesem,
gebouwd in 1910 door Henri Jacobs (eclectisch)**

Vervloesemstraat 36

als monument ingeschreven op de bewaarlijst op 10 | 10 | 1996

De gewezen boerderij Hof-Ten-Berg

Hof ten Berg 20-22

geklasseerd als geheel op 17 | 04 | 1997

**De villa van de schilder Constant Montald,
gebouwd in 1909 door Henri Van Massenhove (cottage-stijl)**

Roodebeeksteenweg 272

als monument ingeschreven op de bewaarlijst op 06 | 11 | 1997

De Vellemolenweg

Vellemolenweg

als landschap ingeschreven op de bewaarlijst op 12 | 02 | 1998

Het Roodebeekpark

Roodebeeksteenweg 265-314

als landschap ingeschreven op de bewaarlijst op 12 | 02 | 1998

**Het Koninklijk Instituut voor Doven en Blinden,
gebouwd in 1878 door H.Jaumot (neogotiek)**

Georges Henrilaan 278-284

als monument ingeschreven op de bewaarlijst op 11 | 06 | 1998

De art nouveau vila Paul Vizzanova

Vergotestraat 36

als monument ingeschreven op de bewaarlijst op 01 | 10 | 1998

De Sint-Hendrikskerk,

gebouwd in 1908-1911 door Julien Walckiers (neogotiek)

Sint-Hendriksvoorplein

als monument ingeschreven op de bewaarlijst op 02 | 07 | 1998

als monument op 04 | 03 | 2004

Geheel van art nouveau huizen

Kruisdagenlaan 15-21

als geheel ingeschreven op de bewaarlijst op 02 | 04 | 1999

**Geheel van huizen in eclectische stijl,
gebouwd in 1900**

Brand Whitlocklaan 163-167

als geheel ingeschreven op de bewaarlijst op 22 | 04 | 1999

**Het gewezen domein Lindthout,
gebouwd in 1876 (Vlaamse neorenaissance)**

Tweelindenlaan 2

geklasseerd als geheel op 04 | 09 | 2002

Gebouw met muurschilderingen als reclame voor Sano & L'Alsacienne

George Henrilaan 350-352

geklasseerd als monument op 01 | 04 | 2004

De gewezen boerderij Hof ter Cauwerschueren

Roodebeeksteenweg 155

geklasseerd als monument + landschap op 03 | 03 | 2005

Grove den (Pinus sylvestris)

Dennenboslaan 56

als landschap ingeschreven op de bewaarlijst op 22 | 12 | 2005

Walnootboom (Juglans regia)

Louis Gribaumontlaan 91

als landschap ingeschreven op de bewaarlijst op 12 | 07 | 2007

**Het huis Devos - Gemeentemuseum,
gebouwd in 1886-1925 (pittoreske stijl)**

Karrestraat 40

als monument ingeschreven op de bewaarlijst sinds

15 | 11 | 2001 en geklasseerd als monument op 01 | 04 | 2010

Gewone esdoorn (Acer Pseudoplatanus)

gelegen tussen nummers 49 en 57 van de Albertynlaan

als landschap ingeschreven op de bewaarlijst op 24 | 05 | 2012

Treurbeuk, Bruine beuk en Tulpenboom

Marie-Josélaan 127

Procedure voor inschrijving op de bewaarlijst is lopende

Voor wie er meer over wil weten

Dienst Bescherming van het Patrimonium

Wolu Techni Cité

2e verdieping

Stokkelse Steenweg 80

+32 2 761 27 36

patrimoine-tourisme@woluwe1200.be

www.woluwe1200.be

op-ontdekking/in-het-algemeen/gemeentelijk-erfgoed

De dienst stelt brochures en informatie ter beschikking van het publiek

Gemeentemuseum van Sint-Lambrechts-Woluwe

Karrestraat 40

+32 2 762 62 11

musee.museum@woluwe1200.be

www.woluwe1200.be

Op-ontdekking/in-het-algemeen/gemeentemuseum

Informatie over de geschiedenis van Sint-Lambrechts-Woluwe en verkoop van boeken.

Het documentatiecentrum kan bezocht worden na afspraak.

Dienst Natuur en Leefmilieu

Kleurenprachtlaan 9

+32 2 761 29 41/42/43

jardin.tuin@woluwe1200.be

www.woluwe1200.be

levensomstandigheden/leefmilieu/groene-ruimten/openbaar-groen

Heel hartelijk bedankt aan

Olivier Mingers, *coördinator van het oorspronkelijke project « De didactische wandelingen van Sint-Lambrechts-Woluwe », voor zijn vriendelijke medewerking*

Brigitte Veldeman, *coördinatrice van het oorspronkelijke project « Woluwe voor tweewielers »*

De medewerkers die meegewerkt hebben aan de brochure « De didactische wandelingen van Sint-Lambrechts-Woluwe », in 1998 uitgegeven door het gemeentebestuur.

Olivier Maingain, *Burgemeester*

Eric Bott, *Schepen*

Gregory Matgen, *Schepen*

Daniel Frankignoul

Marie-Eve Vanmechelen, *verantwoordelijke voor de dienst Bescherming van het Patrimonium*

Michel Zimmermann, *verantwoordelijke voor de dienst Jeugd, Sport en het Verenigingsleven*

Valérie Latteur, *van de dienst Bescherming van het Patrimonium*

Marc Villeirs, *historicus van het Gemeentemuseum*

Noura Maaloul, *voor de grafische vormgeving*

Raymond Beys, *verantwoordelijke van ASEPRE*

AVES, Natagora en de andere auteurs van de foto's van vogels: Rachel Delmelle, Robert Hendrick, J. Fouarge, Bernard Bouckenoghe, Charly Farinelle, Gabriel Rasson

De Milieucommissie Brussel en Omgeving

